

Nr 265.

Av herr **Edström**, i anledning av *Kungl. Maj:ts framställning om anslag till vinstutlottning i samband med lönesparande.*

I årets statsverksproposition har under fjortonde huvudtiteln (nr 30) anslagits ett belopp å 150 000 kronor, vilket skall möjliggöra fortsatt verksamhet för det lotteri, som skall stimulera det så kallade lönesparandet. Lönesparandet har till uppgift att redan från ungdomen vänja inkomsttagarna att genom regelbundet sparande bygga upp en reservfond, att helt enkelt skapa goda sparvanor. Det kan icke enligt vår mening vara sunt att som lockmedel härför använda sig av ett lotteris vinstchanser. Ett regelbundet sparande bygger och måste bygga på motsatsen till chanstagande i ett lotteri. Att staten ställer vinsterna till förfogande med hjälp av skattebetalarnas insatser förändrar intet i sak.

De ifrågasatta vinsterna utbetalas kontant och ha icke i likhet med den prestation, som medfört dem, något drag av sparande över sig. Genom att spara ett visst belopp kommer man alltså i tillfälle att konsumera ett långt större. Det omnämnda vinstbeloppet uppgår till icke mindre än en procent på nysparat belopp. Även om antalet anmälda lönsparare ännu icke förefaller att vara så stort, att några nämnvärda statsfinansiella konsekvenser äro att befara, kan det diskuteras om en speciell grupp sparare — men icke den, vars sparförmåga är den minsta — skall på övriga medborgares och därmed övriga sparares bekostnad på detta sätt särskilt premieras. I fråga om insättningar å postsparbank och affärsbankernas sparkassekonti få nämligen de sparare, som före uppnådda 25 års ålder binda sig för regelbundet sparande, en ränta som med en halv procent överstiger övriga insättares. Därtill komma sedan »vinstchanser», som motsvara en procent på gjorda nyinsättningar.

För sparviljan verkligt avgörande faktorer äga ett påtagligt samband med den psykologiskt-ekonomiska atmosfär, för vilken den ekonomiska politiken är av stor betydelse. De äldre årsklasser, som sett det reella värdet av sina besparingar undan för undan minska, torde i icke ringa utsträckning ha förlorat lusten att spara. Skattepolitiken, särskilt för-mögenhetsskattens utformning, spelar säkerligen stor roll. Skillnaden i behållen inkomst för den som är hänvisad att leva på avkastningar av gjorda besparingar och den som på annat sätt sörjer för sin ålderdomsför-

sörjning är så markant, att den icke kunnat undgå att göra intryck. I icke ringa grad sakna människorna närliggande konkreta sparmål, vartill olika inskränkningar i den ekonomiska rörelsefriheten medverkat. Särskilt torde detta vara fallet med inskränkningarna i rätten att bygga för egna bostads- och rörelseändamål. Över huvud taget torde en viss känsla av osäkerhet om rätten att — nu och i framtiden — disponera de egna sparmedlen medföra minskad benägenhet att uppskjuta konsumtionen, att spara.

Enligt min mening är ett i verklig mening ökat sparande beroende av en ekonomisk politik, vilken kan vinna gehör som sparvänlig.

Med stöd av vad som anförts får jag hemställa,

att riksdagen måtte avslå av Kungl. Maj:t i fjortonde huvudditeln (nr 30) framställt äskande om anslag till Vinstutlottning i samband med lönesparande av 150 000 kronor.

Stockholm den 26 januari 1951.

Walter Edström.